

Araştırma Makalesi

Uluslararası Öğrencilerin Türkiye'yi Tercih Etme Nedenleri ve Kariyer Planları Üzerine Bir Çalışma

Adil KARABAL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

adil.karabal@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3350-0928

Öz

Bu çalışmanın amacı, uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenlerini ve kariyer tercihlerini incelemek; uluslararası öğrenci hareketliliğini güncel bilgilerle betimleyerek uluslararasılaşma stratejisi çerçevesinde politikalar üreten üniversitelere konuyla ilgili katkı sunmaktır. Yükseköğretimin uluslararasılaşması ile birlikte uluslararası öğrenciler dünya genelinde yükseköğretim kurumlarının hedef kitlesi haline gelmiştir. Uluslararası öğrenciler, ev sahibi ülkelerin ve vatandaş olduğu ülkelerin ekonomik, sosyo-kültürel ve siyasi gelişmelerine katkı sunan aktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda yükseköğretimin uluslararasılaşması ile birlikte uluslararası öğrencilerin ülkeleri tercih etme kriterleri ve kariyer tercihleri önem arz etmektedir. Çalışma betimsel araştırma türünde olup çalışmanın örneklemini Ondokuz Mayıs Üniversitesinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmüş olan 23 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile uluslararası öğrencilerin fikirleri alınmış ve üç ana temada analiz edilmiştir. OMÜ'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etmesindeki en önemli motivasyonun tarihi, kültürel, dini, etnik bağlar ile coğrafi konum olduğu; kariyer planlarının ise Türkiye'de kalıp mesleklerini icra etmek şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Uluslararasılaşma, uluslararası öğrenciler, kariyer
JEL Sınıflandırma Kodları: M16, I23, I25, I28

A Study on International Students' Reasons for Choosing Türkiye and Their Career Plans¹

Abstract

The aim of this study is to examine the reasons why international students choose Türkiye and their career preferences; and to contribute to universities that develop policies within the framework of internationalization strategy by describing international student mobility with up-to-date information. With the internationalisation of higher education, international students have become the target group of higher education institutions worldwide. International students appear as actors who contribute to the economic, socio-cultural and political developments of their host countries and countries of citizenship. Therefore, in the context of internationalisation of higher education, international students' criteria for choosing countries and their career preferences are important. The study is a descriptive research type and the sample of the study consists of 23 international students who studied at Ondokuz Mayıs University in the 2020-2021 academic year. In the study, the opinions of international students were obtained through semi-structured interviews and analysed in three main themes. The most important motivation for international students studying at OMU to choose Türkiye was historical, cultural, religious, ethnicities and geographical location; their career plans were to stay in Türkiye and practice their professions.

Keywords: Internationalization, international student, career
JEL Classification Codes: M16, I23, I25, I28

¹ Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 21.11.2024 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 05.01.2026

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Karabal, A. (2026). Uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme nedenleri ve kariyer planları üzerine bir çalışma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(2), 413-444. doi: 10.18074/ckuiibfd.1589274

1. Giriş

Küreselleşme, ulaşım ve iletişim ağını genişleterek hizmetlere erişimi kolaylaştırmaktadır. Küreselleşmenin etkisiyle meydana gelen değişimlerden biri de üniversitelerin uluslararasılaşmasıdır. Uluslararasılaşma bütün dünyada yükseköğretimin temel bir unsuru haline gelerek üniversitelerin geleceğe yönelik stratejilerinin ayrılmaz parçalarından biri olmaktadır. Bu bağlamda üniversiteler farklı ülkelerden gelen uluslararası öğrencilere kapılarını açarak bu alanda rekabette yer alabilmek için küresel roller üstlenmektedirler. Küreselleşen eğitim sisteminde uluslararası öğrenciler bu sürecin aktörü konumundadır. Uluslararası öğrenciler, gelişmiş olan batılı ülkeler başta olmak üzere pek çok ülkede stratejik insan kaynağı olarak görülmekte; ekonomik kalkınma ve uluslararası rekabette ülkelere önemli katkılarının olduğu vurgulanmaktadır. Dünyada uluslararası öğrenci hareketliliğinden en fazla pay alan ülkelere bakıldığında uluslararası öğrenciler, bu ülkeler için çok önemli bir ekonomik gelir kalemini oluşturmaktadır. Diğer yandan kamu diplomasisi alanında “yumuşak güç” (soft-power) olarak ifade edilen uluslararası öğrenciler, ev sahibi ülkelerin ve vatandaşları olduğu ülkelerin ekonomik, sosyo-kültürel ve siyasi gelişmelerine katkı sunan aktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugün dünyada gelişmiş ülkeler uluslararası öğrencileri geleceklerinin bir parçası ve rekabet avantajı olarak görmektedirler.

Uluslararası diplomasi alanında birer kültür elçisi olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye ile ilgili deneyimleri ve izlenimleri, gelecek planlarına yön verecek; eğitim aldıkları ülke ile ticari, ekonomik, siyasi ve sosyal işbirlikleri geliştirebileceklerdir. Dolayısıyla uluslararası öğrencilerin taleplerini ve beklentilerini, ülkeleri tercih nedenlerini bilmek ve buna göre stratejiler belirlemek ülkelerin rekabet avantajı elde edebilmesi açısından önemlidir. Uluslararası öğrenci değişimlerinin arttığı günümüzde, Türkiye’deki üniversitelerin bu anlamdaki sorumluluğu da artmaktadır. Bölgede güçlü ve stratejik konumu gittikçe daha önemli hale gelen Türkiye, üniversitelerin uluslararasılaşması yönünde önemli adımlar atmaktadır. Bunun için kalkınma planlarında, hükümet programlarında ve diğer üst belgelerde uluslararasılaşmaya ayrı bir başlık açılmaktadır. Ayrıca üniversiteler stratejik hedefleri arasına uluslararasılaşmak hedefini koyarak bu anlamda uluslararası öğrencileri çekmek için çeşitli politikalar uygulamaktadırlar.

Bu çalışmanın amacı, uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi tercih etme nedenlerini ve kariyer tercihlerini, aldıkları eğitimin mevcut durumuna ilişkin değerlendirmelerini; aldıkları eğitimin etki ve değerini incelemek suretiyle uluslararası öğrenci hareketliliğini güncel bilgilerle betimleyerek başta YÖK olmak üzere, uluslararasılaşma stratejisi çerçevesinde politikalar üreten üniversitelere konuyla ilgili katkı sunmaktır. Bu çalışma Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarının uluslararası öğrenciler için cazibe merkezi haline getirilmesi ve rekabet avantajı yakalaması açısından alınacak önlemler ve stratejiler için yol gösterici olacaktır. Bu amaçla çalışmada; uluslararası öğrencilerin genel olarak

ülkeleri tercih nedenlerine; özelde ise Türkiye'yi tercih nedenlerine bakılmış, bu öğrencilerle ilgili istatistikî bilgilere yer verilerek onların kariyer tercihlerinde dikkat ettikleri önemli noktalara ve genel problemlerine değinilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve

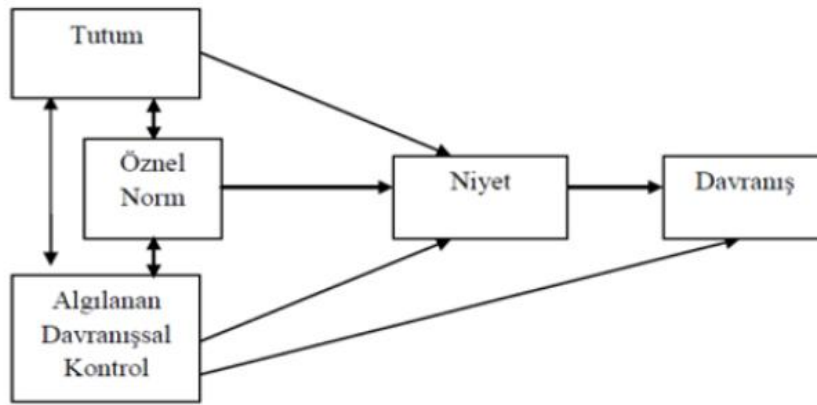
Yabancı öğrenci ve uluslararası öğrenci kavramları kimi zaman birbirinin ikamesi olarak kullanılmaktadır. Ancak yabancı kelimesinin ötekileştirmeye neden olan itici algısına karşın daha çok uluslararası öğrenci kavramı tercih edilmektedir. Bu bağlamda Richters ve Teichler (2006) uluslararası öğrenci kavramını “belli bir süreliğine eğitim almak amacı ile milli sınırların ötesine geçen kişi” olarak tanımlamaktadır (akt. Kayani, Ahmed ve Ali Shah, 2015).

İtme-çekme Kuramı, Rasyonel Tercih Teorisi ve Planlı Davranış Teorisi bu çalışmaya kavramsal zemin oluşturmuştur. Bu kapsamda Mazzarol ve Soutar (2002), uluslararası öğrencilerin dolaşımını etkileyen faktörleri iki ana grupta ele almışlardır. Bu faktörlerden birincisi, bulunduğu ülkeden başka bir ülkeye gitmesinde itici ve etkili olan sosyal, ekonomik ve politik faktörlerdir (Push Faktör). İkinci olarak uluslararası eğitim için gideceği ülkedeki motive edici, çekici faktörlerdir (Pull Faktör). Bu faktörler “itme-çekme” (push-pull) modeli olarak geçen ve uluslararasılaşmanın kavramsal çerçevesi olarak görülen kavramlardır. Mazzarol ve Soutar (2002) “itme” faktörlerinin öğrencilerin kendi ülkelerinden kaynaklandığını ve öğrencileri başka bir ülkede okumaya teşvik eden faktörler; “çekme” faktörlerinin ise ev sahibi ülkeyi öğrencilerin kendi ülkelerine göre daha çekici kılan faktörler olduğunu ifade etmektedir. Li ve Bray, “itme-çekme” modelinin oldukça önemli bir açıklama mekanizması olmasına rağmen belli sınırlılıkları olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca bu modelde geçen faktörlerin daha çok dıştan gelen faktörler olduğunu, öğrencilerin yaş, cinsiyet, akademik yeterlilik, motivasyonu, istek ve sosyo-ekonomik durum gibi kişisel özelliklerini dikkate almadığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla farklı özelliklere ve kültüre sahip öğrencilerin bu “itme-çekme” faktörlerine farklı tepki gösterebileceklerini kaydetmişlerdir (Musaoğlu, 2016, s. 8).

Uluslararası ilişkiler disiplinde etkili olan rasyonel tercih teorisine göre alternatifleri olan konularda olası tüm seçeneklerin sıralanması, her birinin maliyet ve getirilerinin hesaplanması ve buna bağlı olarak en uygun kararın verilmesi durumu ifade etmektedir. Bütüncül davranış kalıplarının bireysel davranışların bileşimi olduğu savına dayanmaktadır. Dolayısıyla uluslararası öğrenciler gideceği ülkeyi belirlerken fayda-maliyet hesaplaması yapmakta ve ülke tercihi de buna göre şekillenebilmektedir.

Uluslararası öğrencilerin ülke tercih ederken niyetleri, tutumları ve değerleri önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda Planlı Davranış Teorisi birey davranışının, sadece birey iradesi ile gerçekleşmediğini, bazı faktörlerin de davranışın şekillenmesinde etkili olduğunu savunmaktadır. Teoriye göre; bir davranış olumlu olarak algılanırsa

(kişisel tutum), bireylerin önem verdikleri kişilerin bir davranışa karşı tutumu (öznel norm) olumlu ise ve bireysel algıların kişinin davranışı üzerinde etkisi varsa (algılanan davranış kontrolü) bireyin o davranış gerçekleştirme ihtimali artacaktır. Kişi bir davranışın gerçekleşmesine yönelik imkân ve fırsatların varlığına ne kadar fazla inanırsa, kişinin o davranış üzerinde algılanan davranışsal kontrolü o ölçüde fazla olacak demektir. Bu üç öge, kişinin niyetini de etkilemektedir. Bireyin belirli bir davranışa yönelik niyeti ne kadar güçlü ise, davranışın gerçekleştirilme olasılığı da o kadar fazla olacaktır. Dolayısıyla bir uluslararası öğrencinin Türkiye'yi veya bir başka ülkeyi tercih etmesindeki motivasyon Planlı Davranış Teorisi ile açıklanabilmektedir.

Şekil 1: Planlı Davranış Teorisi

Kaynak: Ajzen, 1991.

2.1. Yurtiçi Literatür

Türkiye’de uluslararası öğrenciler üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında; uluslararası öğrencilerin eğitim sorunları ve zorlukları, yaşadıkları problemler ve beklentileri, uyum ve adaptasyonları, akademik başarıları, sunulan danışmanlık hizmetleri, ekonomi ve istihdam üzerindeki etkileri, serbest zaman, kültürleşme stratejileri, yükseköğretimde uluslararasılaşma gibi başlıkların öne çıktığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda belli bir uyuşu veya bölgeyi kapsayan uluslararası öğrenciler ve yaşadıkları sorunlar ele alınmıştır. Ülkeleri tercih nedenlerine ise genelde çalışmaların ara bölümlerinde yer verilmiştir. Uluslararası öğrencilerin gelecek planları ve kariyer tercihleri ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin Türkiye’yi tercih etme nedenleri ile ilgili çalışmaların güncel olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamda bu çalışmanın literatüre katkı sunacağı öngörülmektedir.

Uluslararası öğrencilerin ülke seçimlerini etkileyen faktörler üzerine yapılan çalışmalara (Radmard, 2017; Tekelioğlu, Başer, Örtlek ve Aydın, 2012; Altay, 2021; Gervd., 2017; Akıllı, 2018; Yılmaz ve Güçlü, 2021; UDEF, 2022) bakıldığında; ülkenin güvenli olması, yakınlık, ulaşım, istihdam ve burs imkanları,

yaşam ve eğitim maliyetleri, eğitim kalitesi ve bilimsel başarı, tanıtım, din-dil-kültür ortaklığı gibi hususların öne çıktığı görülmektedir.

2.2. Yurtdışı Literatür

Uluslararası yazındaki çalışmaların kapsamı Türkiye’dekine benzer biçimde belli bir uyruğu veya bölgeyi kapsayan uluslararası öğrenciler ve yaşadıkları sorunlar ele alınmıştır.

Uluslararası yazında uluslararası öğrencilerin ülke tercihlerini etkileyen faktörler üzerine yapılan çalışmalara (Leask ve Willcoxson, 2009; Maniu ve Maniu, 2014; Phang, 2013; Bhati ve Anderson, 2012; Wilkins, Balakrishnan ve Huisman, 2012; Padlee, Kamaruddin ve Baharun, 2010; Li ve Bray, 2007; Shanka, Quintal ve Medman, 2005; Mazzarol ve Soutar, 2002; Cubillo, Sánchez ve Cerviño, 2006; Beine, Noël ve Ragot, 2014) bakıldığında; kurumsal imaj/itibar, yaşam maliyeti, istihdam olanakları, iklim, sosyal faktörler, eğitimin kalitesi, prosedür kolaylığı, kurumdaki olanaklar, konuşulan dil vb. hususların öne çıktığı görülmüştür.

Ayrıca Wu ve Wilkes’in (2017) uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrası göç planlarından bahseden çalışma sonuçlarına göre; uluslararası öğrencilerin mezuniyet sonrasında kalma, geri dönme veya açık göç planlarının bulunduğu, sosyal network oluşturan ve iyi deneyim yaşayan, kültürel uyum sağlayan öğrencilerin kalma eğiliminde olduğu, birçok kişisel ve toplumsal itme-çekme faktörünün kalma veya geri dönme noktasında etkili olduğu, ancak göç ve vize sorunları nedeniyle geri dönmek zorunda kalanların olduğu, birçok uluslararası öğrencinin de küresel bir kariyer peşinde koşmaya hevesli olup ülkesine dönmeyi çok düşünmedikleri ortaya çıkmıştır.

Coffey, Farivar ve Cameron (2018) uluslararası öğrencilerin mezun olduğu ülkedeki iş deneyimlerini incelemiş ve şu bulgulara ulaşmıştır: İş bulmanın önündeki bazı engellerin olduğu (vize durumları, iş deneyimi eksikliği ve potansiyel işverenlerin ve/veya acentelerinin algılanan ayrımcı uygulamaları) saptanmıştır.

2.3. Uluslararası Öğrenci Hareketliliğini Etkileyen Faktörler

Uluslararası öğrenci hareketliliğini etkileyen en önemli faktörlerden biri eğitim maliyetidir. Yurt dışında öğrenim hayatına devam etmek pahalıdır. Bu durumda olan öğrencilerin eğitim masrafları kimi zaman finansal kuruluşlar ve ikili anlaşmalar kimi zaman da kendileri tarafından karşılanmaktadır. Bu anlamda uluslararası öğrencilere sağlanan devlet bursları önem teşkil etmektedir. Türkiye’de, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) gibi kamu kurumları ile bir kısım sivil toplum kuruluşları tarafından bazı ülkelere gelen öğrencilere burs verilmektedir. Diğer taraftan öğrenci harçları da uluslararası öğrencilerin tercihini belirlerken dikkate aldığı

kalemlerden biridir. Bu harçları bazı devletler kendileri karşılarken bazıları da öğrenciden tahsil etmektedir.

Uluslararası öğrenci hareketliliğini etkileyen diğer bir faktör akrabalık ilişkileri ve sömürgeleşmedir. Bazı ülkelerin tarihsel, kültürel, dil, din ve ırk yönünden birbirleriyle bağlantıları bulunabilmektedir. Bu bağın uluslararası öğrenciler açısından tercih noktasında caydırıcı rolü bulunabilmektedir. Diğer taraftan bazı ülkelerin kolonisi veya sömürgesi olarak bilinen ülkelerde yaşayan öğrenciler öğrenim hayatına kolonisi olduğu ülkede devam edebilmektedir.

Dünyada yaygın olarak konuşulan dillerde eğitim olanakları sunan ülkeler (İngilizce, Fransızca, Almanca) en fazla uluslararası öğrenciye sahip ülkelerdir. Bu durum öğrencilerin ülke tercihlerinde dilin etkisini ortaya koymaktadır. İngilizcenin küresel bir dil olması ve bu dilin eğitim dili olarak kullanılması uluslararası öğrencilerin tercihlerine yön verebilmektedir. Diğer taraftan gidilecek ülkenin diline sahip olma ve yatkınlık, öğrencilerin seçimlerine büyük ölçüde etki etmektedir. Örneğin Cezayirli ve Faslı öğrencilerin yurt dışı eğitimlerinde Fransa'yı seçtiği bilinmektedir.

Uluslararası öğrenci adaylarının tercihlerini etkileyen diğer bir faktör, üniversitelerin uluslararası performans göstergeleridir. Bu anlamda üniversitelerin ünü (dünya sıralamasındaki yeri) uluslararası öğrenciler için önemli bir tercih nedeni olabilmektedir. Örneğin ABD ve İngiltere'deki üniversitelerin Dünya sıralamasındaki yerleri, kalite ve başarıları uluslararası öğrenciler için tercih nedenidir.

Bürokratik kolaylıklar (vize işlemleri, işlemlerin online yapılması, başvuru kolaylığı, sağlık sigortası işlemleri vb.) uluslararası öğrenci hareketliliğini olumlu yönde etkileyen bir faktördür. Bu nedenle ABD, Kanada, Avustralya gibi ülkeler, uluslararası öğrencilerin bu işlemlerini mümkün olduğu kadar kolaylaştırmış ve onlara işlemlerini online ortamda yapabilme fırsatını sunmuşlardır.

Uluslararası öğrenci adaylarının tercihlerini etkileyen diğer önemli bir faktör de istihdam olanaklarıdır. Bu anlamda uluslararası öğrencilerin çalışma yaşamına katılmaları ve gelir elde etmeleri onların tercihi yön verebilmektedir. Ayrıca eğitimden sonra gittikleri ülkede kalma ve çalışabilme durumları da onların tercihi yön verebilmektedir. Özellikle gelişmiş ülkeler beşeri sermaye olarak gördükleri nitelikli uluslararası öğrencileri ülkelerinde tutmaktadırlar. Böylelikle özellikle istihdam açığı olan bilimsel ve teknolojik alanlarda uluslararası öğrenciler istihdam edilebilmektedir. Örneğin Silikon Vadisi'nde çalışanların önemli bir kısmı Amerikan üniversitelerden mezun olan uluslararası öğrencilerden oluşması dikkat çekmektedir (Levent ve Karaevli, 2014).

Gidecekleri ülkenin refah ve güvenlik seviyesi de uluslararası öğrenci adaylarının tercihlerini etkilemektedir. Bu anlamda ülkelerdeki terör olayları, suç oranları gibi unsurlar uluslararası öğrenciler tarafından dikkate alınmaktadır.

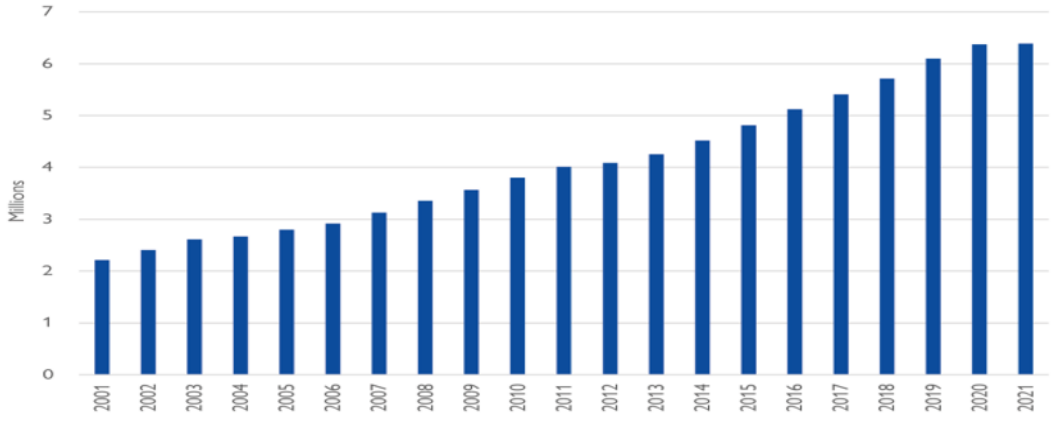
2.4. Dünya’da ve Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği

Küreselleşmenin eğitim alanındaki en belirgin etkilerinden biri uluslararası öğrenci hareketliliğinin artmasıdır. Uluslararası öğrenciler, gittikleri ülkelere hem ekonomik gelir hem de beşerî sermaye açısından katkılar sağlamaktadır. Bu anlamda, gelişmiş ülkeler kendi ülkelerindeki uluslararası öğrencilerin sayısını yükseltmek, gelişmekte olan ülkeler ise bu pazardan daha fazla pay sahibi olabilmek için rekabet etmektedir. Bu bağlamda eğitim için en fazla tercih edilen ülkelerin ekonomileri incelendiğinde, bu ülkelerin uluslararası öğrencilerden önemli düzeyde gelirler elde ettikleri görülmektedir (Levent ve Karaevli, 2014).

Uluslararası öğrenci hareketliliğinde ülkelerin genel politikası; eğitim almak amacıyla yurtdışına giden öğrencinin mezuniyet sonrası ülkesine geri dönmesi, eğitim almak için gelen öğrencinin ise mezuniyet sonrasında istihdama dâhil olması ve ekonomiye katkı sunmasına dayanmaktadır. Gelişmiş ülkeler, gayri safi milli üretime katkıda bulunabilecek uluslararası öğrencileri elde tutma politikaları çerçevesinde istihdam etmektedir. Diğer taraftan öğrenci gönderen ülkeler açısından, teknoloji transferi ve diplomatik bağların geliştirilmesi yoluyla bu geçici göçten yararlanabileceği öne sürülmektedir (Gribble, 2008, s. 25).

Uluslararası öğrenci hareketliliğini etkileyen faktörlere bakıldığında; harç ücretleri, yaşam giderleri, ülkelerin akrabalık ilişkileri, yabancı dilde uzmanlık, üniversitelerin akademik başarıları, vize işlemleri ve çalışma fırsatları gibi uluslararası eğitimle ilişkilendirilebilen bütün faktörler belirli bir eğitim kurumuna başvurmayı düşünen öğrencilerin kararlarını etkilemektedir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin karar vermelerinde önemli etkenlerden biri de dil öğrenme ve geliştirmedir. Bu anlamda yabancı dilde açılan program sayısı ve çeşitliliği de öğrencilerin seçimini etkileyen faktörlerdendir (Wilkins, Balakrishnan ve Huisman, 2012).

Tablo 1: Dünya Ölçeğinde Uluslararası Öğrenci Sayısı

Kaynak: UNESCO İstatistik Enstitüsü, 2023.

Ülkeler bazında ve dünyada uluslararası öğrenci istatistiği konusunda ana kaynak UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) istatistikleridir. UNESCO tarafından toplanan veriler Tablo 1’de gösterilmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere, uluslararası hareketli öğrenci sayısı son yirmi yılda küresel düzeyde önemli ölçüde artmıştır. 2001’de bu sayı 2,2 milyonun biraz üzerindeyken on yıl sonra, uluslararası hareketli öğrenci sayısı 3,8 milyonu aşmıştır. Bu sayı sonraki yıllarda artmaya devam ederek 2021’de 6 milyonu aşarak 20 yıl öncesine göre neredeyse üç katına çıkmıştır.

Tablo 2: Dünyada En Çok Uluslararası Öğrenci Ağırlayan 10 Ülke (2022/2023)

Ülke	Uluslararası Öğrenci Sayısı
ABD (Amerika Birleşik Devletleri)	1.057.188
İngiltere	679.970
Almanya	458.210
Avustralya	451.357
Fransa	392.630
Kanada	388.782
Rusya Federasyonu	351.130
Türkiye	301.549
Japonya	231.146
Çin Halk Cumhuriyeti	210.903

Kaynak: Statista, Open Doors Data, Universities UK, Study in Germany, Campus France, Study in Canada, YÖK.

Tablo 2’de görüldüğü üzere; dünyada uluslararası öğrenci ağırlamada ilk sırada ABD, ikinci sırada İngiltere ve onu Almanya takip etmektedir. ABD dünyadaki öğrencilerin yaklaşık 1/6’sına ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye 301.549 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaparak “ilk on ülke” arasında kalabilmeyi başarmıştır.

Tablo 3: Yıllara Göre Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Sayıları

Eğitim-Öğretim Yılı	Sayı	Artış Sayısı	Artış Oranı
2014-2015	72.178	23.995	%49,80
2015-2016	87.903	15.725	%21,79
2016-2017	108.076	20.173	%22,95
2017-2018	125.138	17.062	%15,79
2018-2019	154.505	29.367	%23,47
2019-2020	185.047	30.542	%19,77
2020-2021	224.048	39.001	%21,08
2021-2022	260.289	36.241	%16,18
2022-2023	301.549	41.405	%15,91

Kaynak: YÖK, 2023.

Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı 2014’ten bu yana 72.178’den 301.694’e ulaşmıştır. Bir başka ifadeyle Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı 2014’ten bu yana dört kat artmıştır. Ortalama her yıl %22,97 oranında artış gerçekleşmiştir. Ancak bu artış hızı son yıllarda düşmeye başlasa da Türkiye bu göstergelerle bölgede lider ülke konumunu sürdürmekte; Avustralya, İngiltere, Fransa gibi ülkelerle rekabet edebilecek konuma gelmektedir.

Tablo 4: Türkiye’de En Çok Uluslararası Öğrencisi Olan 10 Devlet Üniversitesi (2023)

Sıra	Üniversite	Uluslararası Öğrenci Sayısı
1	Anadolu Üniversitesi	16.441
2	Karabük Üniversitesi	11.908
3	İstanbul Üniversitesi	9938
4	Atatürk Üniversitesi	9164
5	Dumlupınar Üniversitesi	7255
6	Uludağ Üniversitesi	5336
7	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	4828
8	Sakarya Üniversitesi	4651
9	Karatekin Üniversitesi	4260
10	Ankara Üniversitesi	4246

Kaynak: YÖK, 2023.

Tablo 4'te yer alan Üniversitelerin stratejik hedeflerine bakıldığında "Uluslararasılaşma" önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda üniversiteler kampüslerini uluslararası kampüs haline dönüştürmeye çaba sarf etmektedirler. Bu üniversitelerde ve üniversitelerin bulunduğu şehirlerde eğitim ve yaşam maliyetleri de uygun gözükmektedir. Bunun yanı sıra üniversitelerin seçiminde, The Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings, Academic Ranking of World Universities ve CWTS Leiden Ranking Academic Ranking sıralamaları gibi dünya üniversite sıralamalarının da önemli bir yer tuttuğunu belirtmek gerekmektedir. Bu kapsamda uluslararası öğrencilerin ülke tercihlerini etkileyen faktörler arasında üniversitelerin dünya sıralamalarındaki yerlerinin ve uluslararasılaşmasının da önemli olduğu bilinmektedir.

Tablo 5: Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Dağılımı (2023)

Sıra	Ülke	Öğrenci Sayısı	Toplam Uluslararası Öğrenci İçindeki Payı
1	Suriye	58.213	%19,30
2	Azerbaycan	34.247	%11,35
3	İran	22.632	%7,50
4	Türkmenistan	18.250	%6,05
5	Irak	16.172	%5,36
6	Somali	10.043	%3,33
7	Mısır	9597	%3,18
8	Afganistan	9203	%3,05
9	Kazakistan	8864	%2,94
10	Yemen	8198	%2,72
11	Ürdün	7266	%2,41
12	Filistin	5705	%1,89
13	Sudan	5171	%1,71
14	Bulgaristan	5120	%1,70
15	Fas	4958	%1,64
16	Özbekistan	4794	%1,59
17	Endonezya	4662	%1,55
18	Almanya	4448	%1,47
19	Pakistan	4171	%1,38
20	Nijerya	3669	%1,22

Kaynak: YÖK, 2023

Türkiye'de uluslararası öğrencilerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında ilk sırada Suriye yer almaktadır. Bu durum Suriye'de devam eden iç savaşın etkileri ile açıklanabilir. 2. sırada Azerbaycan yer almakta; onu İran takip etmektedir. Tablo 5'te uluslararası öğrencilerin uyruğu olduğu ülkelerin büyük bölümünün Türkiye ile coğrafi, kültürel, tarihsel ve dil bağlamında yakınlık olan ülkelere olduğu görülmektedir.

dikkat çekmektedir. Dikkat çeken diğer husus Almanya'dan gelen öğrenci sayısının yüksek olmasıdır. Burada Almanya'da yaşamını sürdüren Türklerin büyük bir rol oynadığı bilinmektedir. Tablo 5 bölgesel bazda ele alındığında ilk sırada Orta Doğu ülkeleri, 2. sırada Afrika, 3. sırada Orta Asya ülkeleri ve diğer bölgeler şeklinde dağıldığı görülmektedir. Ayrıca tabloda Uzak Doğu ve Avrupa ülkelerinin olmaması dikkat çekmektedir.

Eğitimin uluslararası bir boyut kazanması ile birlikte uluslararası öğrenci hareketliliği, gelişmekte olan ülkeler açısından bilim, sanat, teknoloji vb. alanlarda nitelikli eleman eksikliğini giderme amaçlı olarak da görülmeye başlanmıştır (Akgül, 2019). Beşeri Sermaye Teorisine göre insan sermayesine yapılan yatırımlar üretimde artışa sebep olmaktadır. Yine söz konusu teoriye göre insan sermayesini belirleyen ana unsurların eğitim ve deneyim olduğu belirtilmektedir. Çalışanların eğitim, bilgi, beceri ve yetenek gibi özelliklerinin birikimi olan Beşeri Sermaye Teorisi, yüksek nitelikli göçmenlerin iyi bir iş bulmaları gerektiğini öngörmektedir. Beşeri sermaye sahibi uluslararası öğrencilerin “en iyi”, “en zeki” ve “en yetenekli” olanlarının istihdamının önünü açan uygulamalara gidilerek yüksek vasıflı uluslararası öğrenciler ve göçmenler elde tutulmalı ve istihdam olanağı tanınmalıdır. Nitekim uluslararası öğrenci hareketliliğinin ülkelere istihdam alanında da katkısının olduğu bilinmektedir. Bu hareketliliğe bağlı olarak Kanada 80.000, Yeni Zelanda ise yaklaşık 32.000 vatandaşa istihdam alanı olanağı vermiştir (Akgül, 2019). Böylece bu tür istihdam ile ekonomiye katma değer katıp üretimi artırmak, uluslararası öğrenciler açısından Türkiye'yi daha tercih edilebilir hale getirmek açısından önemlidir. Karabal ve Çağlar'ın (2023) Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin meslek algısının Türk öğrencilerle karşılaştırdığı çalışmasında; uluslararası öğrencilerin özellikle ara eleman olarak nitelenen mesleklere yönelik algısının daha pozitif olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Buna göre Türkiye'de işgücü piyasasının problemlili alanlarından olan ara eleman sorunu yabancı işgücü istihdamıyla giderilebileceği söylenebilir.

Uslu (2017), Türkiye'de bulunan uluslararası öğrencilerin bilgi ve teknoloji üretimine katkısının yanında ülkeler arasında artan ticari ilişkilerin de ekonomiye katkısının olduğunu ileri sürmektedir. Uluslararası öğrenciler, doğrudan harcamalar yoluyla yerel ekonomiye katkı sunmasının yanında yerli öğrencilerin deneyimlerini ve hayata bakış açılarını zenginleştirmektedir. Ayrıca uluslararası öğrenciler global network ağını kullanarak buldukları ülkede dış ticaret ve turizm hacminin artmasına dolaylı katkılar sunmaktadır.

Kalkınma planları, hükümet programları ve strateji belgeleri Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısının yıllar içinde artmasını sağlamakla birlikte Türkiye'nin uluslararası öğrenciler açısından cazibe merkezi haline getirilmesi ve yüksek öğrenimin uluslararasılaşması konusunda başta Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve üniversiteler olmak üzere; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Dış

Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Yunus Emre Kültür Merkezleri, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültür İşleri Daire Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü farklı alanlarda ciddi sorumluluklar üstlenmektedir.

2.5. Uluslararası Öğrencilerin Gelecek Planları ve Kariyer Tercihleri

Kariyer, bireyin eğitim yaşantısından başlayarak çalışma yaşamı boyunca herhangi bir iş alanında ilerlemesi, deneyim ve beceri kazanmasıdır. Sosyal bilişsel kuramlar, yaşam boyu kariyer süreci ve kariyer seçimlerini etkileyen geniş bir değişken grubu üzerine odaklanmakta; sosyal koşullar, sosyal durum ve yaşam olaylarının kariyer seçimleri üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu savunmaktadır (Kavas, 2023). Katzer, Cook ve Crouch (1996), kariyer beklentilerini etkileyen faktörleri incelemiş ve çalışanların kariyer beklentilerinin kişisel ilgileri, hobileri ve aile arka planı, eğitim seviyesi, ırk/etnik köken tarafından etkilendiğini tespit etmişlerdir (Katzer vd., 1996).

Yükseköğrenim tercihleri bireylerin kariyer planlamalarının önemli bir noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda yurt dışında eğitim görmek isteyen öğrenciler kariyerleri için önemli bir adım atmış bulunmaktadır. Kendi ülkesi dışında öğrenim gören uluslararası öğrencilerin gelecek planları da buna göre şekillenmektedir. Bu öğrencilerin gelecek planlarını incelemek, onların bireysel ve toplumsal beklentilerini saptamak uluslararasılaşma stratejisini benimseyen ülkeler açısından önemlidir.

Uluslararası öğrenciler öğrenim görmek istediği ülkede mezuniyetin ardından gelecekte kariyer yapma ve istihdam beklentisi içinde de olabilmektedir. Uluslararası öğrencilerin öğrenim gördükleri ülkedeki vatandaşların sosyal yaşam alanlarını paylaşma durumları ve ülkedeki istihdam koşulları onların geleceğe yönelik planlarına yön verebilmektedir. Uluslararası öğrenciler gelecek planları ve kariyer tercihleri yaparken gidecekleri ülkelerdeki istihdam koşullarını da dikkate aldıkları düşünülürse; Türkiye'nin etkin uluslararası işgücü politikalarını gözden geçirmesi kaçınılmazdır. Bu noktada, uluslararası öğrencilerin haklarının misafir oldukları ülke yasaları tarafından korunması önem arz etmektedir. Bu kapsamda Türkiye'de birçok üniversite kariyer uygulama ve araştırma merkezleri aracılığıyla uluslararası öğrencilere yönelik kariyer eğitimi hizmeti vermektedir.

Yurt dışında eğitim almak, kişisel ve profesyonel gelişime de önemli katkılar sağlamaktadır. Uluslararası öğrenciler için kariyer planlama süreci zorlayıcı olabilmektedir. Bu nedenle, uluslararası öğrencilerin bu zorluğun üstesinden gelebilmesi için öğrenim gördükleri üniversitelerdeki kariyer ofisleri iletişim halinde olması gerekmektedir. Uluslararası öğrencilere ev sahipliği yapan birçok ülke öğrencilerin ülkedeki iş piyasası ve fırsatları hakkında bilgi edinmesi, kendilerini işverenlere daha iyi sunması ve mezuniyet sonrası iş piyasasına girişlerini kolaylaştırmak için üniversiteler ve diğer kurumlar aracılığıyla çeşitli

kariyer etkinlikleri düzenlemektedir. Böylelikle uluslararası öğrencilerin geleceğe adım atarken kariyer gelişimlerine katkı sunulmaktadır.

Kone'nin (2018) uluslararası öğrencilerin işe alınabilirlik algıları ve kariyer beklentileri üzerine yaptığı çalışma bulgularına göre; öğrencilerin çoğu mezuniyet sonrasında Türkiye'de gelecek kariyer planlarıyla ilgili hafif olumsuz bir eğilimde (%30.8) ve kararsız (%39.2) olduklarını belirtirken öğrencilerin %30.1'i Türkiye'de çalışmaya devam etmek niyetinde olduklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan, öğrencilerin %52.4'ü memleketlerine dönme niyetinde olduklarını ifade etmişlerdir. Aynı çalışma sonucuna göre, uluslararası öğrencilerin Türkiye'de kalma nedenlerine bakıldığında ilk sırada uluslararası kariyer yapma ve seçilen bölüme uygun iş bulma olasılığı yer almaktadır. Diğer taraftan Karabal'ın (2024) çalışma bulgularına göre uluslararası öğrencilerin iyi bir işte aradıkları nitelikler arasında ikinci sırada meslek içinde yükselme imkânı yer almaktadır. Buna göre uluslararası öğrencilerin kariyer yapmaya önem verdikleri anlaşılabilmektedir.

Yılmaz'ın (2022) çalışmasında bazı uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi bir geçiş merkezi olarak gördüğünü, eğitim sonrasında Avrupa ülkelerine gitmeyi planladığını; böyle bir kararı vermelerinde de Türkiye'deki yaşam şartlarının zorluğu ve piyasalardaki dalgalanmaların etkili olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan gelecekte Türkiye'nin ekonomisindeki güçlenme, istihdam fırsatlarının artması ve uluslararası öğrencilere yönelik yeni teşviklerin sunulması gibi ihtimallerin varlığı, uluslararası öğrencilerin Türkiye'de kalma eğilimlerini güçlendirici etkiye sahip olacağını belirtmiştir. Gündüz'ün (2023) çalışma bulgularına göre, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki eğitimlerinden memnun olsalar da mezun olduktan sonra Türkiye'den ayrılma eğiliminde oldukları ortaya konmuştur.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesinde öğrenim görmüş olan 4287 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Bu kapsamda tabakalı rastgele örnekleme metoduyla 23 uluslararası öğrenciye ulaşılmıştır. Etik Uygunluk: Bu çalışmanın yapılabilmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan izin alınmıştır. Ayrıca, katılan öğrencilerden sözel izin alınmış, gönüllü katılım ilkesine bağlı kalmıştır.

3.2. Veri Toplama Aracı ve Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırma yönteminin bireylerin olayları algılayış ve yorumlayış biçimlerini ortaya çıkaran ve keşfeden özelliğinden yola çıkarak uluslararası öğrencilerin yaşadıkları deneyimleri keşfetmek ve onların bakış açıları doğrultusunda veriler elde etmeye

odaklanılmıştır. Bu araştırma, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan betimsel tarama modeli olarak da görülebilir. Betimsel araştırma deseninde tasarlanan bu çalışmada uluslararası öğrenci hareketliliği ve ülke tercihlerine ilişkin veriler uluslararası öğrencilere ilişkin rapor, araştırmalar, politika belgeleri, yasal mevzuat, ulusal (YÖK) ve uluslararası kuruluşlar (UNESCO) vb. kaynaklardan elde edilen veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya yönelik olarak veri toplama çalışmalarından önce literatür taraması yapılmış; akıl yürütme metodlarından tümevarım kullanılmıştır. Araştırmada örnekleme uygulanan mülakat soruları; Türkiye’de uluslararası öğrencilere ilişkin itici ve çekici öğeler, öğrenim ve sosyal yaşamın özelliklerine ilişkin konular göz önünde tutularak literatür taraması sonucu elde edilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır.

Çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Görüşmeler öğrencilerin isteğine göre seçilen ortamlarda Üniversitede veya dışarıda uygun bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Uluslararası öğrencilerle yapılan mülakatta her öğrenci için yaklaşık 15 dakika zaman ayrılmıştır. Görüşmelerde 3 ana tema işlenmiştir: 1) Türkiye’yi ve üniversiteyi tercihte öne çıkan faktörler 2) Gelecek planı, memnuniyet durumu ve kariyer tercihi 3) Genel sorunlar. Sonuç olarak uluslararası öğrencilerin sosyo-demografik ve sosyo-kültürel özellikleri, Türkiye’yi tercih etme nedenleri, Türkiye’de eğitim almanın kendilerine sunduğu avantajlar ve fırsatlar, Türkiye ve üniversite hakkındaki izlenimleri gibi birçok hususta veri toplanmıştır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma; zaman, maliyet ve yöntem kısıtlarından dolayı Ondokuz Mayıs Üniversitesindeki bir kısım uluslararası öğrencileri kapsamaktadır. Bu araştırma sonuçları diğer üniversitelerdeki uluslararası öğrencileri temsil etmemekte; mevcut durum ve mekân ile sınırlı kalmaktadır. Bu yüzden Türkiye genelini düşündüğümüzde temsil niteliği sınırlıdır. Uluslararası öğrencilerin tercih nedenleri ve kariyer planları ülkelerin stratejilerine, yasal düzenlemelere, gelişmişlik ve kalkınmışlık durumlarına göre değişiklik gösterebileceğinden buna benzer çalışmaların belirli aralıklarla yinelenmesi mevcut durumu anlamak açısından önemlidir.

3.4. Verilerin Analizi ve Bulgular

Araştırma nitel desende tasarlandığı için demografik bilgiler ve diğer istatistikî veriler sayı veya yüzde şeklinde sunulmuştur. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış ve betimsel analiz yöntemleriyle çözümlenmiştir. Fiziksel ortamda toplanan mülakat formlarına ID numarası verilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Önceden oluşturulan 3 ana tema

kapsamında toplanan bilgiler ve derlenen istatistiki veriler incelenmiş ve analiz edilmiştir.

3.4.1.Sosyo-Demografik Özellikler

Tablo 6’da örnekleme ait cinsiyet, yaş, uyruk, medeni durum, ana dil ve okuduğu bölüm bilgilerinin yer aldığı tanımlayıcı istatistikler gösterilmektedir.

Tablo 6: Örneklemin Sosyo-Demografik Özellikleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Ülke	Medeni Durum	Ana Dil	Bölüm
Ö1	E	20	Suriye	Bekâr	Arapça	İlahiyat Fakültesi
Ö2	K	26	Yemen	Bekâr	Arapça	Güzel Sanatlar Fakültesi
Ö3	E	20	Afganistan	Bekâr	Özbek	Eğitim Fakültesi
Ö4	K	20	Afganistan	Bekâr	Türkçe	İletişim Fakültesi
Ö5	E	17	Kazakistan	-	Kazakça	Eğitim Fakültesi
Ö6	E	21	İran	Bekâr	Azeri	Tıp Fakültesi
Ö7	E	17	Azerbaycan	Bekâr	Azeri	Tıp Fakültesi
Ö8	E	18	Suriye	Bekâr	Arapça	Tıp Fakültesi
Ö9	E	18	Ukrayna	-	Tatar	Diş Hekimliği Fakültesi
Ö10	E	25	İrak	Evli	Türkmen	Tıp Fakültesi
Ö11	E	21	Endonezya	Bekâr	Endonezyaca	İlahiyat Fakültesi
Ö12	E	28	Somali	Bekâr	Somalice	Tıp Fakültesi
Ö13	K	-	İrak	Bekâr	Arapça	Eğitim Fakültesi
Ö14	K	32	Türkmenistan	Bekâr	Türkmençe	Eğitim Fakültesi
Ö15	E	30	Suriye	Bekâr	Arapça	Veteriner Fakültesi
Ö16	E	24	Bangladeş	Bekâr	Bengalca	İlahiyat Fakültesi
Ö17	E	24	Gine	Bekâr	Ginece	İlahiyat Fakültesi
Ö18	E	23	Makedonya	Bekâr	Makedonca	İlahiyat Fakültesi
Ö19	E	20	Afganistan	Bekâr	Dari	Fen Fakültesi
Ö20	K	25	Suriye	Bekâr	Arapça	Eğitim Fakültesi
Ö21	K	20	İrak	Bekâr	Arapça	Sağlık Bilimleri Fakültesi
Ö22	E	20	Suudi Arabistan	Bekâr	Arapça	Veterinerlik Fakültesi
Ö23	E	23	Suriye	Bekâr	Arapça	İlahiyat

Araştırma sürecinde toplam 23 katılımcı ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Tablo 6’ya göre katılımcıların başlıca özellikleri aşağıdaki gibidir:

- Katılımcıların %60,86’sı Orta Doğu, %13,04’ü Orta Asya, %8,69’u Afrika, %8,69’u Güney Asya, %8,69’u Balkanlar bölgesindedir.

- Katılımcıdan %26,08'i kadın, %73,91'i erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %43,47'si 17-20, %39,13'ü 21-26, %13,04'ü 27-32 yaş aralığında olduğu görülmüştür.

- Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında; sadece Iraklı bir öğrenci evli olup diğerleri bekârdır.

- Katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere bakıldığında; %26'sı İlahiyat Fakültesi, %21,73'ü Eğitim Fakültesi, %21,73'ü Tıp Fakültesi, %8,69'u Veteriner Fakültesinde; %21,73'ü ise diğer farklı bölümlerde eğitim aldıkları görülmektedir.

Özetle uluslararası öğrenciler üzerinde yapılan bu çalışmada katılımcıların ağırlıklı olarak bekâr, erkek ve lisans düzeyinde öğrenci grubu olduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir.

3.4.2. Bulgular

Katılımcılardan elde edilen veriler; Türkiye'yi ve üniversiteyi tercihte öne çıkan faktörler, gelecek planı, memnuniyet durumu ve kariyer tercihi ile genel sorunlar şeklinde oluşturulan 3 ana tema kapsamında incelenmiştir. Temalarla ilgili sorular T1, T2, T3... şeklinde sıralanmış; katılımcıların verdikleri cevaplar kod başlıklarına göre gruplandırılmıştır. Örneklemin ifadeleri ise Ö1, Ö2, Ö3...şeklinde kodlanmıştır. Tema analiz özetine ifadelerin sonunda yer verilmiştir.

Tablo 7: Araştırma Soruları ve Temalar

Tema 1: Türkiye'yi ve üniversiteyi tercihte öne çıkan faktörler	
Sorular	
T1: Eğitim için Türkiye'yi tercih etme sebebiniz nedir?	
T2: Uluslararası eğitim almaya karar verdiğinizde ilk tercihiniz Türkiye miydi?	
T3: Sizin için Türkiye'de okumanın avantajları ve dezavantajları nelerdir?	
T4: Türkiye'deki refah düzeyi ile ülkedeki refah düzeyini karşılaştırır mısınız?	
T5: Sizce Türkiye güvenli bir ülke mi?	
T6: Türkiye ve Üniversite hakkında nereden bilgi edindiniz? Bilgi kaynaklarınız nelerdir?	
T7: Nerede kalıyorsunuz?	
T8: Burs, kredi veya destek alıyor musunuz? Alıyorsanız bursun türünü belirtiniz.	
T9: OMÜ ilk tercihin mi? Neden OMÜ?	
T10: OMÜ'deki eğitim kalitesinden memnun musunuz?	
T11: Üniversite hizmetleri (internet, kütüphane, kantin, kültür, spor, sosyal alanlar ve rehberlik vs.) yeterli mi? Sizce eksi ve artı yönleri nelerdir?	
T12: Samsun'u şehir olarak nasıl buldunuz? Kendi yaşadığınız şehir ile karşılaştırdığınızda artıları ve eksileri nelerdir? Kentsel yaşam olanakları nasıl? Memnun musunuz?	
T13: Türkler ve Türk kültürü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Türk kültüründe beğendiğin ve beğenmediğin şeyler neler?	
İfadeler	Kodlar
Ö1: Ailemle kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8).	Burs-Barınma İmkânı ve yaşam maliyetleri
Ö2: Kaliteli eğitim ancak İngilizce bilen personel az (T3). Evde kirada kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8).	
Ö3: Arkadaşlarla evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8).	
Ö4: Yaşam maliyetleri uygun (T3). Ailemle kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8).	

<p>Ö5: Burs almıyorum (T8). Ö6: Kaliteli eğitim, düşük öğrenim maliyeti(T3). Arkadaşlarla evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö7: Arkadaşlarla evde kalıyorum (T7). Ö8: Özel yurttta kalıyorum ve burs almıyorum (T7,8). Ö9: Devlet yurdunda kalıyorum ve devlet bursu alıyorum (T7,8). Ö10: Ailem ile kalıyorum ve burs almıyorum (T7,8). Ö11: Türkiye’de okumak iş bulmak için daha avantajlı (T1). Özel yurttta kalıyorum ve özel burs alıyorum (T7,8). Ö12: Arkadaşlarla evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö13: Ailemle kalıyorum (T7). Ö14: Yurttta kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö15: Evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö16: Devlet yurdunda kalıyorum ve Türkiye bursu alıyorum (T7, T8). Ö17: Arkadaşlarla evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö18: Arkadaşlarla evde kalıyorum ve Türkiye bursu alıyorum (T7, T8). Ö19: Yurttta kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö20: Yurttta kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö21: Yaşam şartları uygun ve rahat (T1). Aile yanında kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö22: Kaliteli eğitim, düşük öğrenim maliyeti (T3). Arkadaşla evde kalıyorum ve burs almıyorum (T7, T8). Ö23: Özel yurttta kalıyorum ve burs alıyorum (T7, T8).</p>	
<p>Ö1: Ülkemde iç savaş vardı. Türkiye’ye gelmem için pasaport/vize sorunu yoktu. En yakın ülke Türkiye olduğu için tercih ettim (T1). Ö3: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar, coğrafi konum, çalışma imkânı (T3). Ö6: Komşu ülke ve ana dilime yakın dili olması (T1). Tarihi, sosyal ve kültürel bağlar (T3). Ö8: Burada yaşadığım için seçtim (T1). Kaliteli eğitim, coğrafi konum, çalışma imkânı (T3). Ö9: Kaliteli eğitim, tarihi ve kültürel bağlar (T3). Ö10: Kaliteli eğitim, tarihi ve kültürel bağlar, çalışma imkânı (T3). Ö11: Kaliteli eğitim, tarihi ve kültürel bağlar, coğrafi konum, çalışma imkânı (T3). Ö12: Kaliteli eğitim (T3). Ö13: Burada yaşadığım için seçtim (T1). Kaliteli eğitim, düşük öğrenim maliyeti ve yaşam maliyeti (T3). Ö14: Müslüman bir ülke ve kültürüme yakın olduğu için tercih ettim (T1). Ö14: Kaliteli eğitim, tarihi ve kültürel bağ ve coğrafi konum (T3). Ö15: Ülkeme sınır olduğu için tercih ettim (T1). Kaliteli eğitim, yaşam maliyeti uygun, çalışma imkânı ve coğrafi konum (T3). Ö16: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar ile Türkiye bursları (T3). Ö17: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar, coğrafi konum, yaşam maliyetleri (T3). Ö18: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar ve Türkiye bursları (T3). Ö19: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar, coğrafi konum (T1, T3). Ö20: Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar, coğrafi konum (T1, T3).</p>	<p>Tarihi, kültürel, dini, etnik bağlar ile coğrafi konum</p>

<p>Ö23: Türkiye’de kalmak için tercih ettim (T1,). Kaliteli eğitim, tarihi, sosyal ve kültürel bağlar, düşük öğrenim maliyeti ve Türkiye bursları (T3).</p>	
<p>Ö1: Ben medrese okuyordum. Mısır El Ezher Üniversitesine gidecektim. Ancak pasaport sorun olduğu için gidemedim. Böylece Türkiye’ye geldim. Medrese eğitimim ile orantılı olduğu için Mısır ilk tercihimdi. (T2). Ö2: Malezya’yı tercih ettim. Ancak problem oldu. Bu yüzden ikinci tercihim Türkiye’ye geldim (T2). Eğitim kalitesi iyi (T10). Ö3: İlk tercihim Türkiye (T2). İlk tercihim OMÜ (T9). Eğitim kalitesi iyi(T10). Üniversite hizmetleri yeterli (T 11). Ö4: İlk tercihim Türkiye (T2). Üniversite hizmetleri yeterli (T11). Eğitim kalitesi iyi (T10). Ö5: İlk tercihim Türkiye (T2). İlk tercihim OMÜ (T9). Eğitim kalitesi iyi (T10). Üniversite hizmetleri yeterli (T11). Ö6: İlk tercihim Türkiye, en uygun ve en sevdiğim ülke (T2). İlk tercihim OMÜ (T9). Ö7: Eğitim daha iyi olduğu için, kaliteli eğitim (T1,10). İlk tercihim Türkiye ve OMÜ (T2,9). Ö8: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ (T2,9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli (T10,11). Ö9: Türkiye’nin sağlık alanında hızlı ilerleyen bir ülke olması, kaliteli eğitim, ilk tercihim Türkiye (T1,3,2,). OMÜ İlk tercihim değil (T9). Ö10: İlk tercihim Türkiye (T2). OMÜ İlk tercihim değil (T9). Üniversite hizmetleri yeterli (T11). Eğitim kalitesi iyi (T10). Ö11: İlk tercihim Türkiye. İlk tercihim Erciyes Üniversitesi, 3. Tercihim OMÜ (T2, T9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli, (T10, T 11). Ö12: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ (T2,9). Ö13: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ. Eğitim kalitesi iyi (T2,9,10) Ö14: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ. Eğitim kalitesi iyi (T2,9,10). Ö15: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ. Eğitim kalitesi iyi, üniversite hizmetleri yeterli (T2,9,10,11). Ö16: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ değildi (T2,9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli, (T10,T 11). Ö17: İlk tercihim Türkiye (T2). Üniversite hizmetleri yeterli (T 11). Ö18: Eğitim şartları daha iyi (T1). İlk tercihim Türkiye (T2). İlk tercihim OMÜ değil(T9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli, (T10, T 11). Ö19: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ değildi (T2,9). Ö20: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ, eğitim kalitesi yüksek olduğu için (T2,9). Üniversite hizmetleri yeterli (T 11). Ö21: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ(T2,9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli, (T10, T 11). Ö22: Eğitim şartları daha iyi (T1). İlk tercihim Türkiye (T2). İlk tercihim OMÜ; çünkü akredite olmuş bir üniversite (T9). Eğitim kalitesi iyi, Üniversite hizmetleri yeterli, (T10, T 11). Ö23: İlk tercihim Türkiye ve OMÜ(T2,9).</p>	<p>Tercih sırası ve eğitim kalitesi</p>
<p>Ö1: Mezun arkadaşlar yönlendirdi (T6). Ö2: Arkadaş tavsiyesi (T6). Ö3: Tanıdık ve akademisyen tavsiyesi (T6). Ö4: Tanıdık tavsiyesi (T6). Ö5: Aile tavsiyesi (T6).</p>	<p>Yönlendirme ve bilgi edinme kaynakları</p>

<p>Ö6: Okul, internet ve Türkiye tanıtımları ile arkadaş tavsiyesi(T6). Ö7: Türkiye tanıtımları ile akademisyen tavsiyesi(T6,19). Ö8: Mezun arkadaş tavsiyesi(T6,19). Ö9: Mezun arkadaş tavsiyesi, fuarlar, internet(T6,19). Ö10: Aile ve arkadaş tavsiyesi(T6). Ö11: Mezun arkadaşlar, okulum ve Türkiye tanıtımları(T6). Ö12: Mezun arkadaşlar ve devlet kurumları(T6). Ö13: Okul ve Türkiye tanıtımları(T6,19). Ö15: Arkadaş tavsiyesi, (T6). Ö16: Arkadaş tavsiyesi, (T6). Ö17: Akademisyen tavsiyesi ve medya (T6). Ö18: Akademisyen tavsiyesi, okul, Türkiye tanıtımları (T6). Ö19: Aile tavsiyesi (T6). Ö20: Arkadaş ve aile tavsiyesi (T6). Ö21: Arkadaş ve tanıdık tavsiyesi, internet(T6). Ö22: Medya(T6). Ö23: Medya(T6).</p>	
<p>Ö1: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö2: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö3: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye fazlasıyla güvenli bir ülke (T5). Ö4: Türkiye’de şartlar daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö5: Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö6: Türkiye’de her şey daha iyi (T4). Türkiye bu coğrafyada en güvenli ülkelerden biri (T5). Ö7: Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö8: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö9: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö10: Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö11: Türkiye güvenli bir ülke (T5). Ö12: Refah açısından çok fark yok, Türkiye güvenli bir ülke (T4, 5). Ö13: Türkiye güvenli bir ülke (T 5). Ö14: Refah açısından çok fark yok, Türkiye güvenli bir ülke (T4, 5). Ö15: Türkiye güvenli bir ülke (T 5). Ö16: Türkiye refah düzeyi daha iyi (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö18: Ülkem ile benzer (T4). Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö20: Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö21: Türkiye güvenli bir ülke (T5) Ö22: Türkiye güvenli bir ülke, refah düzeyi, özgürlük, demokrasi daha iyi (T4,T5) Ö23: Türkiye güvenli bir ülke (T5)</p>	Ülkedeki refah ve güvenlik
<p>Ö1: Samsun şehir olarak benim yaşadığım şehirden iyi (T12). Ö2: Şehirde engelliler için fiziksel kapasite yetersiz, yine de burası daha iyi (T12). Ö3: Güzel bir şehir, sıcakkanlı insanlar, kent olanakları iyi(T12). Ö4: Güzel bir şehir, memnunum (T12). Ö6: Çok güzel bir şehir, benim yaşadığım şehir daha küçük ve denizden uzakta (T12). Ö8: Güzel bir şehir (T12). Ö9: Tam bir öğrenci şehri, düşük yaşam maliyeti, ulaşım kolaylığı, temiz havası ile benim şehrimden iyi (T12). Ö10: Güzel bir şehir (T12).</p>	Kent

<p>Ö11: Büyük bir şehir, memnunum (T12). Ö12: Güzel bir şehir, olanaklar iyi (T12). Ö13: Şehirden memnunum (T12). Ö14: Şehirden memnunum, güzel bir şehir (T12). Ö16: Çok güzel bir şehir (T12). Ö17: En sevdiğim şehir (T12). Ö18: Kenti beğendim (T12). Ö19: Yaşadığım kente göre kent çok güzel (T12). Ö20: Kent mükemmel, gezilecek yer çok (T12). Ö21: Rahat ve huzurlu bir kent (T12). Ö22: Kent çok güzel ancak ulaşım ve ev kiralari pahalı (T12). Ö23: Kent harika, çok memnunum (T12).</p>	
<p>Ö1: Türkler çok yardımseverler, sıcakkanlılar ve cinsiyet ayrımı yok(T13). Ö3: Türk toplumunu seviyorum. Ben de Özbek Türküyüm (T13). Ö4: Türk toplumunu beğeniyorum (T13). Ö6: Azeri Türkü olduğum için çok farklı değil (T13). Ö7: Azeri kültürüne yakın (T13). Ö9: Tatar kültürüne yakın olduğum için kendimi evde gibi hissediyorum (T13). Ö10: Türkler çok iyi (T13). Ö11: Türkler çok samimi, yardımsever insanlar (T13). Ö12: Türk kültürü çeşitliliğe sahip, Türkler mütevazı ve misafirperver insanlardır (T13). Ö14: Türkler ve Türkmenler benzer özelliklere sahip (T13). Ö17: Türkler vatansever (T13). Ö18: Ülkem ile benzer (T13). Ö19: Osmanlı bağı çok (T13). Ö21: Türk kültürünü beğeniyorum (T13). Ö22: Türk kültürünü çok beğeniyorum, çok alıştım (T13). Ö23: Türkler iyi bir halk (T13).</p>	<p>Türk kültürüne bakış</p>
<p>Tema 1'e göre; katılımcıların çoğunun tarihi, kültürel, dini, etnik bağlar ve coğrafi konum ile kaliteli eğitim olduğu için Türkiye'yi tercih ettikleri yukarıdaki ifadelerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca burs almadıkları halde yaşam maliyetleri uygun olduğu için tercih edenler de ağırlıkta olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun ilk tercihi Türkiye ve OMÜ olmuştur. Yine katılımcıların neredeyse tamamı Türkiye'yi; refah düzeyi iyi, güvenli bir ülke olarak yorumlamışlardır. Türkiye ve Üniversite hakkında bilgi edinme kaynaklarına bakıldığında; arkadaş ve aile tavsiyesi ön planda gözükmektedir. Üniversite hizmetlerinin yeterli olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Katılımcıların neredeyse tamamı Üniversitenin bulunduğu kenti çok beğenmişlerdir. Katılımcıların Türkler ve Türk kültürü hakkındaki düşüncelerine bakıldığında; kendi kültürlerine yakın olduğunu, Türk kültürünü beğendiklerini ifade etmişlerdir.</p> <p>Tüm bu sonuçlar teoriler bağlamında değerlendirildiğinde; uluslararası ilişkiler disiplininde etkili olan rasyonel tercih teorisine göre, uluslararası öğrenciler gideceği ülkeyi belirlerken fayda-maliyet hesaplaması yaptığı ve tercihini bu yönde şekillendirdiği anlaşılmaktadır. Kısıtlı bütçe ile burs imkânlarından yararlanamayan uluslararası öğrencilerin tercihleri fayda-maliyet hesaplaması sonucu en rasyonel tercih olarak gidecekleri ülkeyi ve üniversiteyi belirledikleri anlaşılmaktadır. Diğer yandan İtme-Çekme Kuramına göre uluslararası öğrencilerin kendi ülkelerinden kaynaklanan durumlardan (savaş, eğitim olanakları vb.) dolayı başka ülkeleri tercih ettiği; öğrencileri başka bir ülkede okumaya teşvik eden faktörlerden (eğitim kalitesi, yaşam maliyeti, refah ve güvenlik vb.) dolayı ise ülke tercih sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Planlı Davranış Teorisi bağlamında araştırma bulgularına baktığımızda; uluslararası öğrenciler ülke tercihi yaparken kendi iradesi ve niyetinin yanında aile ve çevre unsurlarının etkili olduğu anlaşılmaktadır.</p>	

Tema 2: Gelecek planı, memnuniyet durumu ve kariyer tercihi	
Sorular	
<p>T14: Türkiye'ye gelmeden önceki fikirleriniz ile geldikten sonraki fikirleriniz arasında bir fark oluştu mu? Yani beklentileriniz karşılandı mı?</p> <p>T15: Mezun olduktan sonra kariyer tercihiniz ne olacaktır? Gelecek planımız hakkında bilgi verir misiniz?</p> <p>T16: Ülkenize döndüğünüzde Türkiye ile ilişkilerinizi(siyasi, ekonomik, ticari, sosyal) devam ettirmeyi düşünüyor musunuz? Bu daha çok hangi yönde olacak? Buna ilişkin bir planımız var mı?</p> <p>T17: Mezun olduktan sonra Türkiye'de kalmak ister misiniz? Hangi şartlarda kalmak istersiniz? Kalmanız için nelerin olmasını istersiniz?</p> <p>T18: Ülkenize döndüğünüzde Türkiye'yi veya OMÜ'yü çevrenize tavsiye eder misiniz?</p>	
İfadeler	Kodlar
<p>Ö1: Meslek sahibi olarak Türkiye'de yaşamaya devam edeceğim (T15). Türkiye'de kalmak istiyorum (T17).</p> <p>Ö2: Resim alanında kendimi geliştireceğim (T15). Bilmiyorum. Zaman gösterecek (T17).</p> <p>Ö3: Türkiye'de mesleğimi icra etmek veya öğretim üyesi olmak istiyorum (T15). Türkiye'de kalmak istiyorum (T17).</p> <p>Ö4: Mesleğimde uzmanlaşmak istiyorum (T15). Türkiye'de kalmak isterim (T17).</p> <p>Ö5: Avrupa'da mesleğimi yapacağım (T15).</p> <p>Ö6: Tıp alanında ilerlemek istiyorum (T15). Türkiye'de kalmak istiyorum (T17).</p> <p>Ö7: Doktor olarak hizmet edeceğim (T15).</p> <p>Ö8: İyi bir beyin cerrahı olmak istiyorum (T15). Türkiye'de TUS sınavına gireceğim ve kalacağım (T17).</p> <p>Ö9: Alacağım eğitim sonrası Ukrayna'ya dönmek istiyorum. Klinik açarak maddi durumu iyi olmayan insanlara yardım edeceğim. (T15). Ukrayna'ya döneceğim ve oradaki insanlara yardımcı olacağım (T17).</p> <p>Ö10: Türkiye'de hastanede hizmet vermek. Kalmak istiyorum (T15, T17).</p> <p>Ö11: Kuran öğreticisi olmak istiyorum. Memleketime döneceğim (T17).</p> <p>Ö12: Ülkemdeki insanlara yardım edeceğim (T15). Eğitimime Türkiye'de devam etmek istiyorum (T17).</p> <p>Ö13: İngilizce öğretmenliği yapacağım (T15). Türkiye'de kalmak istiyorum (T17).</p> <p>Ö15: Veteriner hekim olacağım (T15). Türkiye ile ticari yönde ilişkim olacak (T16). Son duruma göre değişiklik gösterebilir (T17).</p> <p>Ö16: Akademisyen olmak istiyorum, Türkiye'de lisansüstü eğitim almak için kalacağım (T15, T17).</p> <p>Ö17: Eğitim sonrası öğrendiklerimi ülkeme aktarmak için döneceğim (T15, T17).</p> <p>Ö18: Lisansüstü eğitim almak istiyorum. Türkiye'de kalmak istemiyorum(T15, T17).</p> <p>Ö19: Lisansüstü eğitim almak istiyorum. Türkiye'de kalmak istiyorum(T15, T17).</p> <p>Ö20: İş bulursam Türkiye'de kalmak isterim(T15, T17).</p> <p>Ö21: Fizyoterapist olarak Türkiye'de kalmak isterim(T15, T17).</p> <p>Ö22: Türkiye'de kalmak ve veteriner kliniği açmak isterim(T15, T17).</p> <p>Ö23: İyi hayat şartlarında yaşamak için Türkiye'de kalmak istiyorum (T17).</p>	<p>Kariyer Tercihi</p>
<p>Ö1: Beklentilerim karşılandı (T14).</p> <p>Ö2: Beklentilerim karşılanmadı (T14).</p> <p>Ö3: Beklentilerim karşılandı (T14).</p>	<p>Beklentileri karşılama</p>

<p>Ö4: Beklentilerim karşılandı (T14). Ö6: Beklediğim gibi oldu (T14). Ö7: Beklentilerim karşılandı (T14). Ö9: Beklentilerim fazlasıyla karşılandı (T14). Ö12: Beklentilerim kesinlikle karşılandı (T14). Ö14: Beklentilerimin altında. Çünkü çalışanların davranışı kötü ve ırkçı söylemler oldu (T14). Ö15: Beklentilerim karşılandı (T14). Ö18: Beklentilerim karşılandı (T14). Ö19: İlk başta dışlanırım diye çekinmişim; ancak dili öğrendikten sonra hayatım kolaylaştı (T14). Ö22: İlk başta çekinmişim; ancak dili öğrendikten sonra eğitim ve günlük hayatım kolaylaştı (T14). Ö23: Beklentilerim yüzde 90 karşılandı (T14).</p>	
<p>Ö1: Türkiye ile ticaret düşünüyorum (T16). Ö6: Türkiye ile sosyal ve ekonomik ilişkilerim devam edecek ama henüz planım yok (T16). Ö8: Türkiye ile ilişkilerim her zaman devam eder (T16). Ö9: Türkiye ile Ukrayna arasında dostluk bağlarını güçlendirmek için gayret edeceğim (T16). Ö16: Türkiye ile ticari ve sosyal ilişkilerim olacaktır (T16). Ö17: Türkiye ile ekonomik, ticari ve sosyal ilişkilerim olacaktır (T16). Ö18: Türkiye ile sosyal ilişkilerim devam edecektir (T16). Ö19: Eğer ülkeme dönersem Türkiye ile ticaret yapmayı düşünüyorum (T16).</p>	Sosyo-ekonomik ve ticari ilişki
<p>Ö1: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö2: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö3: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö4: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö5: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö6: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö9: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö12: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö13: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö14: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö15: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö16: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö17: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö18: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö19: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö20: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö21: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö22: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18). Ö23: Türkiye ve OMÜ'yü tavsiye ederim(T18).</p>	Tavsiye Durumu
<p>Tema 2'ye göre; katılımcıların büyük çoğunluğu, öğrenim gördükleri alanla ilgili mesleklerini icra etmek veya lisansüstü eğitim almak için Türkiye'de kalmak istediklerini beyan etmişlerdir. Yine katılımcıların çoğu beklentilerinin karşılandığını ve memnun kaldıklarını ifade etmişlerdir. Türkiye ile ilişkilerin sürdürülmesi bağlamında katılımcıların bir kısmı ticari bir kısmı da sosyal yönden ilişkilerini sürdüreceklerini ifade etmişlerdir.</p> <p>Katılımcıların tamamına yakını ülkelerine döndükleri takdirde Türkiye ve OMÜ'yü çevrelerine tavsiye edeceklerini ifade etmişlerdir.</p>	

Tema 3: Genel Sorunlar	
Sorular	
T19: Eğitim-öğretim süresince karşılaştığınız problemler nelerdir? T20: Başvuru sürecinden vize işlemlerine kadar karşılaştığınız problemler nelerdir? T21: İdari personel veya akademik personel ile herhangi bir sorun yaşıyor musunuz? T22: Harç ücretleri ve şehir yaşam maliyeti hakkındaki görüşleriniz nedir?	
İfadeler	Kodlar
Ö1: Harç ücretleri fazla, şehir yaşam maliyeti normal (T22). Ö2: Harç ücretleri fazla, şehir maliyeti normal (T22). Ö3: Biraz pahalı (T22). Ö4: Harç ücretleri fazla (T22). Ö5: Şehir yaşam maliyeti normal (T22). Ö8: Harç ücretleri fazla (T22). Ö10: Harç ücretleri fazla (T22). Ö12: Şehir yaşam maliyeti ekonomik (T22). Ö14: Harç ücretleri pahalı (T22). Ö18: Harç ücretleri uygun (T22). Ö19: Harç ücretleri fazla (T22). Ö23: Harç ücretleri çok pahalı (T22).	Maliyetler
Ö2: Personel ile iletişim sorunu (T21).	İletişim
Ö5: Uzun sürüyor (T20). Ö14: Rehber, broşür olmadığı için ilk kayıta zorluklar yaşadım ve sigorta hizmeti hk. bilgi verilmediği için zorluk yaşadım (T19,20). Ö22: İkamet için pasaport gerekiyor, pasaport için ise yılda 750\$ gerekiyor. Ayrıca Türkiye’de kalmak için prosedürlerin iyileştirilmesi gerekiyor (T20).	Prosedürel
Ö8: Irkçılık (T19). Ö14: İnternet yetersiz, sosyo-kültürel faaliyetler yetersiz (T19) Ö19: Yurt başvurularında belli bir takvim yok, öğretim elemanları adil değil (T19) Ö23: Üniversite hizmetleri yeterli değil (T19).	Eğitim- Öğretim
Ö11: Dil, yemek kültürü (T19). Ö12: Dil sorunu yaşadım (T20). Ö13: Dil zorlukları (T19). Ö17: Dil olarak biraz zor oldu (T19). Ö18: Dil olarak biraz zorlandım dersleri anlamakta (T19). Ö23: Başvuru süreci ve vize işlemlerinde dil problemi yaşadım (T19).	Dil, kültür, sosyal uyum
Tema 3’e göre; katılımcıların büyük bir bölümü harç ücretlerinin pahalılığından yakınmışlardır. Ayrıca prosedürlerin fazlalığından ve yaşadıkları dil probleminden bahsetmişlerdir.	

5. Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulgularına göre, araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin büyük bir kısmının Türkiye’ye ilişkin olumlu algılarının olduğu ve bunun tercihe yansıdığı görülmektedir. Öğrencilerin Türkiye’ye olan kültürel ve dini yakınlıklarının yanı sıra nitelikli bir yükseköğrenim sağlama ve ekonomik bakımdan görece olarak gelişmiş bir ülke olarak algılamalarından dolayı Türkiye’yi tercih ettikleri saptanmıştır. Katılımcıların neredeyse tamamı Türkiye’yi; refah düzeyi iyi, güvenli bir ülke olarak yorumlamışlardır. Ayrıca OMÜ’nün iyi eğitim sağlamasını ve bulunduğu kentin güzel olmasını tercih nedeni olarak göstermişlerdir. Uluslararası öğrencilerin eğitim talebinde en belirleyici etken; öğrencilerin eğitim amacıyla

gittikleri ülkenin kendilerine tarihi, kültürel, dini, etnik bağlar ve coğrafi konum ile eğitimin kalitesidir. Ülke ve üniversite seçiminde etkili olan diğer bir faktörün aile ve arkadaş tavsiyesi olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Buna karşın uluslararası öğrencilerin Türkiye hakkında bilgi edinme kaynakları arasında eğitim fuarlarının, dış temsilciliklerin ve resmi kurumların etkisinin az olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu, öğrenim gördükleri alanla ilgili mesleklerini icra etmek veya lisansüstü eğitim almak için Türkiye’de kalmak istediklerini, memnuniyetlerini ve her platformda Türkiye ve OMÜ’yü tavsiye edebileceklerini beyan etmişlerdir. Öğrenciler öğrenim gördükleri üniversitenin hizmetlerinin (kütüphane, kantin, sosyal alanlar, internet vb. destek hizmetleri) yeterli olduğu görüşündedirler. Sonuç olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki eğitim deneyimlerini olumlu gördüğünü söyleyebiliriz. Bunun yanında harç ücretlerinin pahalılığı, prosedürlerin fazlalığı ve yaşanan dil problemleri katılımcıların en çok yakındığı konuların başında gelmektedir.

Diğer yandan literatür taraması sonuçlarına göre; üniversitelerin burs sunması, öğrenim gördükleri üniversitenin öğrenim ücretlerinin uygun olması, öğrenim gördükleri programdaki derslerin ilgilerine ve piyasaya uygun olması; toplumsal sorunların çözümüne katkısının olması, ülkelerinin sadece öğrenim gördükleri üniversite ile işbirliği içinde olması, öğrenim gördükleri üniversite çevresindeki sosyal-kültürel yaşamın kendilerine uygunluğu ve üniversitenin bilgilerine web sitesinden kolaylıkla ulaşılabilmesi gibi faktörlerin üniversite tercihinde etkili olduğu görülmektedir.

Uluslararası ilişkiler disiplininde etkili olan rasyonel tercih teorisinde de belirtildiği gibi; bireyler tercih yaparken fayda-maliyet hesaplaması yaparlar ve tercihleri de buna göre şekillenmektedir. Kısıtlı bütçe ile burs imkânlarından yararlanamayan uluslararası öğrencilerin tercihleri fayda-maliyet hesaplaması sonucu en rasyonel tercih olarak gidecekleri ülkeyi ve üniversiteyi belirledikleri görülmektedir. Diğer yandan eğitime yurtdışında devam etmek isteyen öğrenci açısından İtme-Çekme Kuramı bize yol gösterici olmaktadır. Bu anlamda uluslararası öğrenciler yurtdışında okumaya karar verirken kendi ülkelerinden kaynaklanan itici faktörlerin (savaş, eğitim olanakları vb.) ve başka ülkelerdeki çekici faktörlerin (eğitim kalitesi, yaşam maliyeti, refah ve güvenlik vb.) etkisi altında tercih karar verebilmektedir. Araştırma bulgularını bir başka teori Planlı Davranış Teorisi bağlamında değerlendirdiğimizde; uluslararası öğrenciler ülke tercihi yaparken kendi iradesi ve niyetinin yanında aile ve çevre unsurlarının etkili olduğu görülmektedir.

Bu çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında, uluslararası öğrenci sayısını artırmak ve uluslararasılaşmayı sağlamak amacıyla üniversitelere ve ilgili kurum ve kuruluşlara aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Uluslararası öğrenciler; ev sahibi ülkenin kültür ve sanatına katkıda bulunmakta; ülkenin tanıtılmasını sağlamak ve ev sahibi ülke için entelektüel bir birikim

oluşturmaktadır. Üniversitelerin “uluslararasılaşma” politikalarının önemli bir parçasını oluşturan uluslararası öğrencilere sadece ticari bir kaygı olarak bakmak yerine, bu öğrencilere bir kültür elçisi olarak kamu diplomasisinde yumuşak güç ve uluslararası ilişkilerin geliştirilmesinin bir aracı olarak bakılmalıdır. Bu anlamda Türkiye’ye gelen uluslararası öğrencilerin Türk kültürüne ve eğitim sistemine adaptasyonunu sağlamak amacıyla “oryantasyon programları” geniş kapsamlı (Kampüs ortamı, günlük yaşantı, şehir hayatı, sosyal, kültürel ve akademik hayat vb. konularda) olarak sunulmalıdır. Ayrıca uluslararası öğrencilerin ırk, geldiği ülke gibi ayrımcılığa maruz kalmasını önlemek amacıyla; öğretim elemanlarının ve idari personelin objektif yaklaşımlarını sağlamak üzere onlara kültürler arası etkili iletişim konusunda hizmet içi eğitim seminerleri ve uyum programları uygulanabilir. Özellikle uluslararası öğrencilere hizmet sunan ofislerde yabancı dil bilen personele öncelik verilmeli; aynı zamanda bunlara yönelik düzenli olarak yabancı dil eğitimi verilmesinin kamu yararı açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Türkiye’de nitelikli ve ara eleman ihtiyacının karşılanması noktasında uluslararası öğrenciler değerlendirilmelidir. Bu kapsamda uluslararası öğrencilerin işgücü piyasasına katılmaları ile ilgili yasal engeller kaldırılmalı veya hafifletilmeli, aktif yabancı iş gücü politikaları hayata geçirilmelidir. Bu yolla Türkiye’nin uluslararası öğrenciler tarafından tercih edilebilirlik potansiyelinin artabileceği düşünülmektedir. Uluslararası öğrenci biriminde ve diğer ihtiyaç duyulan birimlerde; uluslararası öğrencilerin kısmi zamanlı olarak çalışmalarına imkân sağlayacak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Diğer yandan vize, ikamet, sağlık, sigorta vb. konularda bürokrasinin azaltılması; harç ücretlerinin makul bir seviyede tutulması, barınma ve burs ihtiyaçlarının karşılanması tercih edilebilirlik yönünden faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Türkiye’de sunulan eğitim imkânlarının, zengin kültürünün ve doğal güzelliklerinin yurt dışında etkili bir şekilde tanıtılması için büyükelçilikler ve diğer yurtdışı teşkilatları ile turizm şirketleri ve sivil toplum kuruluşları daha etkin bir rol üstlenerek Türkiye’nin rekabet gücünü artıracak bir tanıtım kampanyası başlatılabilir. Ülkenin ve üniversitelerin tanıtımı konusunda rehberlik ve danışmanlık hizmetleri etkin bir şekilde yerine getirilmeli; broşür, kılavuz, kitapçıklar ve web sayfası gibi araçlar etkin kullanılmalıdır. Ayrıca uluslararası işbirliklerini (akademisyen ve öğrenci değişim programları, ortak projeler vb.) artırmak; bilinirlik ve tanıtım noktasında önem teşkil etmektedir. Özellikle Türkiye’deki üniversitelere talebin az olduğu batı ve uzak doğu ülkelerine yönelik tespitlerin yapılarak analiz edilmesi; stratejik ve sistematik bir eğitim tanıtımının yapılması elzem görülmektedir. Bunun için uluslararası basın ve medya kuruluşlarıyla ikili anlaşmalar yapılarak Türkiye’deki eğitim imkânlarını, Türk insanının yardımseverlik, hoşgörü ve misafirperverliğini ön plana çıkararak reklam ve tanıtımlara yer verilmesi sağlanabilir.

- Uluslararası öğrencilerin akademik, bürokratik ve sosyal yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik başta Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve üniversiteler olmak üzere Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Yunus Emre Enstitüsü ve STK'ların uyum ve işbirliği içinde çalışmaları önemlidir.

- Yabancı dilde eğitim yapan lisans ve lisansüstü eğitim programlarının ve akredite olan programların sayısının artırılması uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi tercih etme talebini olumlu yönde etkileyebileceği öngörülmektedir.

- Ötekileştirmeyi veya bir kısım ön yargıları önlemek için Türk vatandaşları ile uluslararası öğrenciler arasında iletişim araçları oluşturularak kültürel kaynaşma etkinlikleri, tanıtımlar vb. birtakım faaliyetler yapılabilir. Uluslararası öğrenciler ve Türk halkı arasında uyum ve etkileşimi sağlamak adına medya etkin bir şekilde kullanılıp televizyon dizilerinde, kamu spotunda veya belgesellerde uluslararası öğrencilere yer verilerek, uluslararası öğrencilerin Türk halkı tarafından kabul edilmeleri kolaylaştırılabilir.

Çalışma yalnızca Ondokuz Mayıs Üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin bir kısmı üzerinde gerçekleştirildiğinden, uluslararası öğrencileri temsil kabiliyeti bulunmamaktadır. Bunun aşılması için çalışmanın Türkiye genelinde veya belirli bölgelerdeki üniversitelerde yapılması gerekirdi.

Araştırmacılar tarafından Türkiye'de bulunan uluslararası öğrencilerin; aldıkları eğitim, ekonomik durumları, ailelerinin öncelikleri, kendilerini güvende hissedip hissetmedikleri, yaşam standartları, mezun olduktan sonraki planları ve süreç içindeki beklentileri ile ilgili bilgi toplamak amacıyla üniversitelerde nicel veya nitel desende çalışmalar yapılabilir. Diğer yandan uluslararası öğrencilerin Türkiye'de aldıkları eğitimin mevcut durumuna ilişkin değerlendirmelerinin ve aldıkları eğitimin etki ve değerine ilişkin görüşlerinin araştırılması ve değerlendirilmesi; Türkiye ölçeğinde uluslararasılaşma politikalarının oluşturulması açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organization Behavior and Human Decision Process*, 50(2), 179-211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Akıllı, Ö. Ü. E. (2018). Uluslararası öğrenciler, ulus markalama ve iyi ülke endeksi: Türkiye örneği. *Manas Journal of Social Studies*, 7(3), 893-90
- Akgül, O. (2019). *Uluslararası öğrencilik: Entegrasyon, istihdam ve politika*. İlke Yayınları.

- Altay, I. (2021). Uluslararası Öğrencilerin Üniversite Seçme Sürecinde Dijital Pazarlamanın Etkisi. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mart, 2021, İstanbul
- Beine, M., Noël, R., & Ragot, L. (2014). Determinants of the international mobility of students. *Economics of Education Review*, 41, 40-54. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2014.03.003>
- Bhati, A. & Anderson, R (2012). Factors in fluencing Indian student's choice of overse as study destination. *Socialand Behavioral Sciences*, 46(2), 1706–1713. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.365>
- Büyükgöze Kavas, A. (2023). Mesleki Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uygulaması[PowerPointSunusu].<https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/ayseur/58485/2.%20Haftan%C4%B1n%20Sunumu.pptx>
- Coffey, J.,Farivar, F. ve Cameron, R. (2018). Ev sahibi ülkedeki uluslararası mezunların iş arama [ÖB]deneyimleri: Avustralya'nın kayıp fırsatı mı? *Uluslararası İnsan Kaynakları Yönetimi [ÖB]Dergisi*, 32 (4), 846–870. <https://doi.org/10.1080/09585192.2018.150410>
- Cubillo, J. M.,Sánchez, J., ve Cerviño, J. (2006). International students' decision making process. *International Journal of Educational Management*, 20(2), 101-115. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/09513540610646091/full/html>
- Ger, A. M., Ertepinar H., Kaplan Sayı A., Tanberkan Suna H., Türk Z. ve Akdemir Z. G. (2017). *Uluslararası öğrencilerin üniversite ve ülke seçimini etkileyen faktörler*, İstanbul: CB Basımevi.
- Gribble, C. (2008). Policy options for managing international student migration: The sending country's perspective. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 30(1), 25-39.
- Gündüz, R. B. (2023). Sakarya'da lisans eğitimi alan uluslararası öğrenciler: Beklentiler ve deneyimler. *Journal of Migration and Political Studies*, 1(1), 35-53.
- Karabal, A., & Çağlar, M. E. (2023). Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin meslek algısının Türk öğrencilerle kıyaslanması. *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(2),143-166. <https://doi.org/10.59293/anadoluiid.1278559>

- Karabal, A. (2024). Türk öğrencilerin mesleki itibar algılarının uluslararası öğrencilerle kıyaslanması ve nitelikli ara eleman açığına yönelik bir politika önerisi [Doktora tezi, Hitit Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. <http://tez.yok.gov.tr>
- Katzer, J. & Cook, K.H. and Crouch, W.W. (1996). Evaluating information. *A Guide for Users of Social Science Research*. 4th edn. Boston: MacGrawHill.
- Kayani, F. N., Ahmed, M., & Ali Shah, M. T. (2015). International students mobility: A case of Pakistan. *Pakistan Journal Of Commerce & Social Sciences*, 9(2), 447- 460.
- Kone, A.J. (2018). Yabancı öğrencilerin işe alınabilirlik algıları ve kariyer beklentileri: Türkiye'deki sosyal bilimler öğrencileri üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ulusal Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=IEHfaDtBZszcRMV73OmUA&no=8oNKH3ASK-PpjnPbA3Iv6g>
- Leask, B. ve Willcoxson L. (2009). What really matters? Factors affecting international and domestic student retention and satisfaction. *Australian International Educational Conference*, Australia.
- Levent, F. ve Karaevli, Ö. (2014). Uluslararası eğitimin alınmasına yönelik politikalar ve Türkiye için öneriler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38(38), 97-118.
- Li, M. & Bray, M. (2007). Cross-border flows of students for higher education: Push-pull factors and motivations of mainland Chinese students in Hong Kong and Macau. *Higher Education*, 53, 791-818.
- Maniu, I. & Maniu, G. C. (2014). Educational marketing: Factors influencing the selection of a university. *Practical Application of Science*, 2(3), 37-42.
- Mazzarol, T. & Soutar, G. N. (2002). Push-pull factors influencing international student destination choice. *International Journal of Educational Management*, 16(2), 82-90.
- Musaoğlu, B. N. (2016). Yerel ve Uzun Dönemli Uluslararası Öğrencilerin Uyum Süreci ve Uluslararasılaşma Üzerine Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Open Doors Data. (2023). Annual Release: International Students. Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2023. <https://opendoorsdata.org/annual-release/international-students/>
- Padlee, S.F., Kamaruddin, A. R. & Baharun, R. (2010). International students' choice behaviour for high ereducation at Malaysian private univercities. *International Journalof Marketing Studies*, 2(2), 202-211.
- Phang, S. L. (2013). Factors in fluencing international students' study destination decision abroad. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://core.ac.uk/download/pdf/16335823.pdf>
- Radmard, S. (2017). Türk Üniversitelerindeki Uluslararası öğrencilerin yükseköğretim taleplerini etkileyen etkenlerin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(1)
- Shanka, T., Quintal, V. & Medman, R. T. (2005). Factors in fluencing international students' choice of an education destination- A correspondence analysis. *Journal of Marketing for Higher Education*, 15(2), 31-46.
- Statista. (2023). Number of international students in the United States from 2003/04 to 2021/23. Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2023. <https://www.statista.com/statistics/237681/international-students-in-the-us/>
- Tekelioğlu, S., Başer, H., Örtlek, M., ve Aydınli, C. (2012). Uluslararası öğrencilerin ülke ve üniversite seçiminde etkili faktörler: Vakıf üniversitesi örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 191-200.
- UDEF. (2022). Türkiye uluslararası öğrenci memnuniyet araştırması 2022. Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2023. <https://udef.org.tr/uluslararasi-ogrencilik/>
- UIS.Stat. (2020). Data set: Other policy relevant indicators. UNESCO Institute for statistics. Erişim tarihi: 23 Temmuz 2023. <http://data.uis.unesco.org>.
- UIS.Stat. (2021). Data set: Other policy relevant indicators. UNESCO Institute for statistics. Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2023. <http://data.uis.unesco.org>.
- UNESCO. (2023). International students. UNESCO Institute for statistics. Erişim Tarihi: 15 Eylül 2023. <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-2/international-students>
- Uslu, B. (2017). Türkiye merkezli uluslararası öğrenci hareketliliğinin ekonomik yansımaları. 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi, Ankara, Türkiye, 11 - 13 Mayıs 2017, cilt.0, sa.0, ss.1-5.

- Wilkins, S., Balakrishnan, M. S. & Huisman, J. (2012). Student choice in higher education: Motivations for choosing to study at an international branch campus. *Journal of Studies in International Education*, 16(5). 413-433.
- Wu, C. & Wilkes, R. (2017). International students' post-graduation migration plans and the search for home. *Geo Forum*. (80), 123-132. <https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2017.01.015>
- Yılmaz, E. (2022). İstanbul'daki uluslararası öğrencilerin göç deneyimleri ve kente entegrasyonu araştırması. *Sosyoloji Dergisi*, 43, 51-93.
- Yılmaz G., ve Güçlü N., (2021). Türkiye'de uluslararası öğrenci hareketliliğinin görünümü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 245-256. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.444>
- YÖK. (2023). 2014-2023 Yabancı uyruklu öğrencilerin uyruklarına göre sayıları. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2023. <https://istatistik.yok.gov.tr/>.
- YÖK. (2023). 2022-2023 Yabancı uyruklu öğrencilerin uyruklarına göre sayıları. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Erişim Tarihi: 23 Temmuz 2023. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Etik Beyanı: Yazar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Çalışma için, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 22.10.2021 tarihli toplantıda onay verilmiştir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

A Study on International Students' Reasons for Choosing Türkiye and Their Career Plans

Extended Abstract

1. Introduction

With the internationalisation of higher education, international students have become the target group of higher education institutions worldwide. International students appear as actors who contribute to the economic, socio-cultural and political developments of their host countries and countries of citizenship. Therefore, in the context of internationalisation of higher education, international students' criteria for choosing countries and their career preferences are important. The aim of this study is to describe the reasons why international students prefer Türkiye and their career preferences, their evaluations on the current situation of the education they receive, and international student mobility with up-to-date information and to contribute to universities, especially YÖK, which develop policies with in the framework of internationalisation strategy.

2. Methodology

-The study's population consists of 4287 international students who studied at Ondokuz Mayıs University during the 2020-2021 academic year. Within this scope, 23 international students were reached using a stratified random sampling method.

-The research utilized a qualitative research method. The study focused on exploring the experiences of international students and obtaining data from their perspectives. This research can also be seen as a descriptive research model aiming to describe a past or present situation as it is. In this research, designed with a descriptive research design, data on international student mobility and country preferences were collected using data obtained from reports, research, policy documents, legal regulations, national (YÖK) and international organizations (UNESCO), etc., related to international students.

- The interview questions used in the study were prepared based on information obtained from a literature review.

-Data was collected using a semi-structured interview technique. Approximately 15 minutes were allocated for each international student interview. Three main themes were addressed in the interviews: 1) Factors that stood out in choosing Türkiye and the university; 2) Future plans, satisfaction level, and career choices; 3) General problems.

-Due to time, cost, and methodological limitations, the study only covers a portion of international students at Ondokuz Mayıs University. These research results do not represent international students at other universities; they are limited to the current situation and location. Therefore, their representativeness is limited when considering Türkiye as a whole.

- Research data were collected using a semi-structured interview form and analyzed using descriptive analysis methods. Interview forms collected physically were given an ID number and transferred to a computer environment. The information gathered and the statistical data compiled within the scope of the 3 main themes established beforehand were examined and analyzed.

3. Results and Discussion

According to the research findings, a large majority of the international students participating in the study have positive perceptions of Türkiye, and this is reflected in their choices. It was determined that students prefer Türkiye due to their cultural and religious affinity, as well as their perception of it as a country that provides high-quality higher education and is relatively economically developed. Almost all participants described Türkiye as a prosperous and safe country. They also cited the quality of education provided by OMÜ (Ondokuz Mayıs University) and the beauty of the city it is located in as reasons for choosing it. The most decisive factors influencing international students' educational preferences are the historical, cultural, religious, and ethnic ties to the country they choose for their studies, its geographical location, and the quality of education provided. In conclusion, we can say that international students generally view their educational experience in Türkiye positively. However, the high cost of tuition fees, the complexity of procedures, and language barriers are among the most frequent complaints from participants.

4. Conclusion

The most important motivation for international students studying at OMU to choose Türkiye is its historical, cultural, religious, ethnic, and geographical location; their career plans are to stay in Türkiye and practice their professions here.

Based on the data obtained from this study, the following recommendations are presented to universities and relevant institutions and organizations in order to ensure internationalization:

- Instead of viewing international students solely as a commercial concern, they should be seen as cultural ambassadors, a tool for soft power in public diplomacy, and for developing international relations.
- International students should be considered in order to meet the need for skilled and mid-level personnel in Türkiye.
- To effectively promote Türkiye's educational opportunities, rich culture, and natural beauty abroad, embassies and other overseas organizations, as well as tourism companies and civil society organizations, should play a more active role.
- It is recommended that universities and other relevant institutions and organizations, primarily the Ministry of National Education (MEB) and the Council of Higher Education (YÖK), work in harmony and cooperation to improve the academic, bureaucratic, and social living conditions of international students.